

## Szczegółowy przedmiotowy system oceniania do podręcznika *Słowa z uśmiechem* kl. 6

### KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<b>Rozdział 1. Światy wyobraźni</b>					
„Słowa na cenzurowanym”. Rafał Kosik, <i>Felix, Net i Nika</i> oraz <i>Pałac Snów</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje bohaterów powieści</li> <li>formułuje pytania na wskazany temat</li> <li>konfrontuje sytuacje z tekstu z własnymi doświadczeniami</li> <li>zna pojęcie <i>fikcjalliteracka</i></li> <li>wypowiada się na temat poprawności języka w życiu codziennym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>prezentuje bohaterów</li> <li>buduje zróżnicowane pytania</li> <li>opisuje reakcje bohaterów</li> <li>dostrzega fikcyjny charakter świata przedstawionego w utworze</li> <li>uczestniczy w dyskusji na temat wyrazów obcych i zapożyczonych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>uzasadnia swoją opinię na temat bohatera właściwie dobranymi argumentami</li> <li>wykorzystuje informacje z tekstu do tworzenia pytań</li> <li>objaśnia założenia projektu przedstawionego w tekście</li> <li>wyjaśnia, na czym polega fikcja realistyczna</li> <li>dobiera trafne argumenty w dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>ocenia predyspozycje bohatera do pełnienia funkcji społecznej</li> <li>tworzy uporządkowany zestaw pytań</li> <li>ocenia założenia projektu przedstawionego w utworze</li> <li>odwołuje się w dyskusji do przykładów użycia języka w mediach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyraża opinię na temat obecności w języku wyrazów obcych i zapożyczonych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska</li> <li>komentuje sytuacje przedstawione w utworze, odwołując się do ogólnie przyjętych norm życia społecznego</li> </ul>
„Okręgi, kule i trójkąty... Ortograficzna strefa tajemnic”. Pisownia wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna zasady pisowni ó i u, stara się je stosować</li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>		ortogramów zawartych w ćwiczeniach	ortogramów zawartych w ćwiczeniach	wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni ó i u
„Dziwne postacie z czasownikiem poznacie”. Powtórzenie wiadomości o czasowniku	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy</li> <li>rozpoznaje w tekście formy liczb, czasów, osób, rodzajów gramatycznych czasownika</li> <li>rozpoznaje nieosobowe formy czasownika</li> <li>rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane</li> <li>wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika</li> <li>tworzy formy różnych czasów czasownika</li> <li>odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje</li> <li>wskazuje w tekście bezokoliczniki oraz formy nieosobowe zakończone na <i>-no, -to</i></li> <li>poprawnie stosuje formy czasowników dokonanych i niedokonanych w różnych czasach</li> <li>zna pojęcia <i>czasownikprzechodnie</i> i <i>czasownikinieprzechodnie</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przekształca formy osobowe czasowników na bezokoliczniki i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu</li> <li>przekształca formy osobowe czasowników na formy nieosobowe zakończone na <i>-no, -to</i> i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu</li> <li>poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych</li> <li>odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich</li> <li>poprawnie i celowo stosuje formy strony</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników</li> <li>funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w swoich wypowiedziach</li> <li>używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
			czynnej i biernej czasownika		
„Co za czasy! Co za obyczaje!”. <b>Dialog – rady dla piszących.</b> Maria Krüger, <i>Godzina pąsowej róży</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• prezentuje krótko bohaterkę tekstu</li> <li>• wyszukuje w tekście informacje na temat dawnej szkoły</li> <li>• wskazuje w tekście kwestie bohaterów i słowa narratora</li> <li>• podaje przykłady uzupełnień dialogowych z tekstu</li> <li>• zna funkcje znaków interpunkcyjnych w zapisie rozmowy</li> <li>• przy niewielkim wsparciu nauczyciela zapisuje dialog</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje miejsce na podstawie ilustracji i fotografii</li> <li>• omawia różnice między szkołą dawną i współczesną</li> <li>• zna funkcje dialogu w tekście literackim</li> <li>• rozpoznaje uczucia na podstawie niewerbalnych środków komunikowania się</li> <li>• zapisuje dialog, korzystając z rad zmieszczonych w podręczniku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia różne elementy świata przedstawionego</li> <li>• wyraża opinię o szkole w różnych epokach</li> <li>• wyszukuje w wypowiedziach dialogowych elementy charakterystyki pośredniej</li> <li>• używa właściwych środków językowych do nazwania różnych uczuć</li> <li>• zapisuje poprawnie dialog, używając właściwych znaków interpunkcyjnych i odpowiednich uzupełnień dialogowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• w opisie bohatera uwzględnia wnioski wyciągnięte z przedstawionych zdarzeń</li> <li>• przytacza argumenty na poparcie swojej opinii o szkole</li> <li>• analizuje informacje zawarte w wypowiedziach dialogowych</li> <li>• rozpoznaje różne informacje zawarte w uzupełnieniach dialogowych</li> <li>• zapisuje dialog, używając różnorodnych uzupełnień dialogowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• redaguje bezbłędny językowo dialog – oryginalny pod względem treści i stylu</li> </ul>
„Od myślenia głowa nie boli”. Trudne formy czasowników	<ul style="list-style-type: none"> <li>• zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym i stara się je stosować</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• poprawnie używa czasowniki oznaczające ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna zasady pisowni <i>niez</i> czasownikami i stara się je stosować</li> <li>dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników</li> <li>dostrzega trudności w odmianie wybranych czasowników użytych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady pisowni <i>niez</i> z czasownikami</li> <li>zna zasady pisowni <i>-źć, -ść, -qć</i> w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować</li> <li>poprawnie odmienia większość czasowników użytych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady pisowni <i>-źć, -ść, -qć</i> w zapisie zakończeń bezokolicznika</li> <li>poprawnie odmienia czasowniki użyte w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika</li> <li>korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>czasowników w czasie przeszłym</li> <li>sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny</li> </ul>
<p>„Pieśń ujdzie cało”.  <b>Opowiadanie z dialogiem – rady dla piszących.</b>            Dorota Terakowska,  <i>Córka Czarownicy</i>            (fragmenty)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odpowiada na pytania dotyczące elementów świata przedstawionego</li> <li>przygotowuje plan kilku obrazów filmowych dokumentujących jedną z przygód</li> <li>zna pojęcie <i>literaturafantasy</i></li> <li>zapisuje prosty dialog</li> <li>przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z dialogiem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>podaje najistotniejsze informacje na temat bohaterów, uwzględnia je w treści ogłoszenia</li> <li>posługuje się ze zrozumieniem terminami <i>plener, kadr</i></li> <li>wskazuje elementy fantastyczne w omawianym tekście</li> <li>redaguje krótkie opowiadanie z dialogiem, korzystając z rad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia, na czym polega zło wyrządzone przez najeźdźców</li> <li>formułuje precyzyjne wskazówki na temat elementów scenografii</li> <li>interpretuje słowa pieśni</li> <li>redaguje opowiadanie z dialogiem i elementami opisu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa relacje łączące bohaterki i uzasadnia swoje zdanie</li> <li>wykorzystuje wiedzę na temat tworzywa filmowego w analizie tekstu powieści</li> <li>objaśnia znaczenie pieśni w kontekście powieściowych zdarzeń</li> <li>redaguje rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wypowiada się na temat problematyki tekstu, odwołując się do cech gatunkowych literatury fantasy</li> <li>redaguje bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem – oryginalne pod względem treści i stylu</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		zamieszczonych w podręczniku		opowiadanie z dialogiem i elementami opisu	
„Gdyby babcia miała wąsy... Nie jest tak źle. Zastanów się”. Tryby czasowników	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego</li> <li>zna zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego</li> <li>stara się stosować zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przekształca zdania, wykorzystując różne formy trybu czasownika</li> <li>poprawnie akcentuje większość czasowników w formie trybu przypuszczającego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie stosuje różne formy trybu czasownika w swoich wypowiedziach</li> <li>poprawnie akcentuje czasowniki w formie trybu przypuszczającego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie zdobytą wiedzę na temat trybów czasownika</li> </ul>
„To się wie...”. Konstrukcje z zaimkiem zwrotnym <i>się</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w zdaniach zaimek zwrotny <i>się</i></li> <li>zna konstrukcje językowe z zaimkiem zwrotnym <i>się</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje formy zaimka zwrotnego <i>się</i> w sytuacjach typowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje różnice między czasownikami z zaimkiem <i>się</i> i bez niego</li> <li>poprawnie stosuje zaimek zwrotny <i>się</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia funkcje zaimka zwrotnego <i>się</i> w różnych konstrukcjach składniowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>używa funkcjonalnie czasowników z zaimkiem zwrotnym <i>się</i> w sytuacjach nietypowych</li> </ul>
„Gdyby nie było marzeń...”. Pisownia cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy z cząstkami <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek <i>-bym,</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> i stara się je stosować</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie zapisuje cząstki <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i></li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<p>-byś, -by, -byśmy, -byście</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>				
„Komu tygrys, komu?... bo idę do domu”. Jean--Pierre Davidts, <i>MałyKsiężę odnaleziony</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>reklama</i></li> <li>wie, czym jest slogan reklamowy i rozumie jego funkcję</li> <li>odczytuje intencje wypowiedzi reklamowej</li> <li>czyta rady dla piszących tekst o charakterze perswazyjnym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia informacje od wypowiedzi oceniających</li> <li>odczytuje znaczenie wybranych haseł reklamowych</li> <li>rozpoznaje niektóre środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych</li> <li>tworzy prosty tekst o charakterze reklamowym, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>używa ze zrozumieniem i we właściwym kontekście słowa <i>reklama</i></li> <li>rozpoznaje przysłowia i związki frazeologiczne w hasłach reklamowych</li> <li>zna środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych</li> <li>tworzy poprawny językowo i stylistycznie tekst o charakterze reklamowym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>operuje słownictwem związanym z reklamą</li> <li>rozpoznaje aluzje literackie w hasłach reklamowych</li> <li>określa funkcję różnych środków językowych w wypowiedziach o charakterze perswazyjnym</li> <li>używa w tekście o charakterze reklamowym bogatego języka i ciekawych rozwiązań graficznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>redaguje bezbłędny językowo tekst o charakterze reklamowym – oryginalny pod względem treści i stylu</li> <li>tworzy slogany reklamowe, wykorzystując swobodnie konteksty kulturowe</li> </ul>
„W galaktycznych przestworzach”. Janusz Christa, <i>Kajteki Kokow kosmosie</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa na schemacie czas życia i twórczości autora oraz czas zdarzeń przedstawionych w komiksie</li> <li>opowiada o zdarzeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje tytułowych bohaterów komiksu</li> <li>wskazuje motywy wykorzystane w komiksie</li> <li>objaśnia pojęcie <i>literatura fantastyczno-naukowa</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje miejsca akcji poszczególnych fragmentów komiksu</li> <li>określa problematykę utworów komiksowych</li> <li>wyszukuje w tekście neologizmy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zwraca uwagę w prezentacji bohaterów na ich realistyczny lub fantastyczny charakter</li> <li>określa funkcję neologizmów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy scenariusz filmowy w konwencji s.f. – oryginalny pod względem treści i stylu</li> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat neologizmów i ich</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>literaturafantastyczno-naukowa</i></li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje rekwizyty charakterystyczne dla s.f.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymyśla dalszy ciąg zdarzeń, utrzymując je w konwencji s.f.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>funkcji w literaturze s.f. w swoich wypowiedziach na temat świata przedstawionego komiksu</li> </ul>
„Rzeczowniki w krainach zwykłych i fantastyki”. Powtórzenie wiadomości o rzeczownikach	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy</li> <li>rozpoznaje formy liczb, przypadków i rodzajów rzeczownika</li> <li>zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować</li> <li>wyodrębnia temat i końcówki rzeczownika</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych</li> <li>stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>zna pojęcia <i>rzeczownikiżywotne</i> i <i>nieżywotne</i> oraz <i>rzeczownikiosobowe</i> i <i>nieosobowe</i></li> <li>tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych</li> <li>wie, od czego zależy końcówka odmienianego rzeczownika</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne</li> <li>rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe</li> <li>określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przyimki</li> <li>wykorzystuje wiedzę o tym, że te same końcówki mogą wystąpić w różnych przypadkach rzeczownika</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite</li> <li>stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika</li> <li>wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> <li>wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do poprawnego zapisu wyrazów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni</li> </ul>
„Gry z konwencją”. Stanisław Lem, <i>Bajka o maszynie</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje w tekście informacje dotyczące miejsca akcji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>ustala czas akcji</li> <li>wyszukuje informacje w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia, kim są bohaterowie tekstu,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy notatkę encyklopedyczną</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia intertekstualny charakter opowiadania</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
cyfrowej, co ze smokiem walczyła	<ul style="list-style-type: none"> <li>porządkuje zdarzenia w kolejności chronologicznej</li> <li>wyszukuje w tekście neologizmy</li> <li>wymienia wybrane cechy klasycznej baśni</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje elementy komizmu w utworze</li> <li>wymienia większość cech klasycznej baśni</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>relacjonuje pojedynek maszyny i człowieka</li> <li>wyjaśnia inwencję autora w tworzeniu neologizmów</li> <li>wskazuje podobieństwa oraz różnice między baśnią a utworem Stanisława Lema</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>używa ze zrozumieniem słowa absurd</li> <li>formułuje przesłanie utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>redaguje bezbłędne językowo opowiadanie s.f. inspirowane tekstem baśni – oryginalne pod względem treści i stylu</li> </ul>
„W zabawowej poradni językowej”. Nietypowe rzeczowniki	<ul style="list-style-type: none"> <li>identyfikuje jako rzeczowniki wyrazy oznaczające rzeczy, które mają cechę określoną za pomocą liczb, np. <i>setka</i>, <i>ósemka</i></li> <li>dostrzega trudności w tworzeniu form rzeczowników odmieniających się według odmiennych reguł</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje rzeczowniki oznaczające cechy i nazywające czynności</li> <li>zna rzeczowniki odmieniające się tylko w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odmienia na dwa sposoby rzeczowniki typu <i>oko</i>, <i>ucho</i> – w zależności od znaczenia</li> <li>tworzy poprawne formy większości rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę o zmianach w temacie w odmianie niektórych rzeczowników</li> <li>tworzy poprawne formy rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat osobliwości w odmianie nietypowych rzeczowników</li> <li>sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny</li> </ul>
„Żegluj, żeglarzu!”. Pisownia wyrazów z rz i ż	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>zna zasady pisowni rz i ż, stara się je stosować</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z rz i ż</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie większość wyrazów z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością</li> </ul>



Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>				ortograficzną w zakresie pisowni rz i ż
„Puk, puk, to ja... twoja wyobraźnia...”. Zbigniew Herbert <i>Pudełko zwane wyobraźnią</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze</li> <li>zna pojęcie <i>adresatwiersza</i></li> <li>określa nastrój wiersza</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia czynności kreujące kolejne elementy obrazu poetyckiego</li> <li>określa osobę mówiącą oraz adresata wiersza</li> <li>wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do oddania nastroju w wierszu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>używa funkcjonalnie epitetów w opisie obrazu poetyckiego</li> <li>opisuje osobę mówiącą i adresata wiersza</li> <li>objaśnia przenośne znaczenia w wierszu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przywołuje konteksty literackie w analizie i interpretacji utworu</li> <li>określa rolę wyobraźni w odbiorze tekstu poetyckiego</li> <li>wyjaśnia znaczenie obrazów poetyckich</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy tekst poetycki inspirowany wierszem Zbigniewa Herberta – oryginalny pod względem treści i formy</li> </ul>
„Opisuję i oceniam. Dobre na lepsze zamieniam”. Stopniowanie przymiotników	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy</li> <li>określa liczbę i rodzaj przymiotników</li> <li>zna stopnie przymiotnika</li> <li>stopniuje przymiotniki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do określanego rzeczownika</li> <li>określa przypadki przymiotników</li> <li>wskazuje przymiotniki, niepodlegające stopniowaniu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe</li> <li>stosuje przymiotniki we właściwych kontekstach</li> <li>objaśnia funkcję stopni przymiotnika</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem</li> <li>prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia, odmiany i stopniowania przymiotników oraz zasad ich pisowni</li> </ul>
„Chaos i harmonia”. Pisownia wyrazów z <i>ch</i> i <i>h</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna zasady pisowni <i>h</i> i <i>ch</i>, stara się je stosować</li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>		ortogramów zawartych w ćwiczeniach		wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>h</i> i <i>ch</i>
Rozdział 2. Wartości poszukiwane					
„Odkrywanie prawdy o talentach”. Ewangelia wg św. Mateusza <i>Przypowieść o talentach</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>czyta uważnie przypowieść</li> <li>określa cechy i postawy bohaterów przypowieści</li> <li>wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście</li> <li>ocenia zachowanie pana wobec sług</li> <li>rozumie znaczenia słów i pojęć: <i>drugiedno</i>, <i>prawdymoralne</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści</li> <li>analizuje problem winy i kary</li> <li>przycacza i objaśnia przesłanie przypowieści</li> <li>określa cechy fabuły przypowieści</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia znaczenia słowa <i>talent</i></li> <li>objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego</li> <li>omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych</li> <li>w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania</li> </ul>
„Ortografia na szklanym ekranie”. Pisownia wyrazów wielką i małą literą	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, stara się je stosować</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>				
„Humorystyczne i bardzo sceptyczne”. Stopniowanie przysłówków	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje przysłówek wśród innych części mowy</li> <li>rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem</li> <li>zna stopnie przysłówka</li> <li>stopniuje przysłówki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, od jakich części mowy tworzone są przysłówki</li> <li>zestawia przysłówki o przeciwstawnym znaczeniu</li> <li>wskazuje przysłówki niepodlegające stopniowaniu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem</li> <li>objaśnia funkcję stopni przysłówka</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje wyrażenia przyimkowe w funkcji przysłówków</li> <li>funkcjonalnie używa różnych stopni przysłówka w swoich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i stopniowania przysłówków oraz zasad ich pisowni</li> </ul>
„Kto ma uszy do słuchania, niechaj słucha”. Ewangelia według św. Mateusza <i>Przypowieść o siewcy</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>czyta uważnie przypowieść</li> <li>określa cechy i postawy bohaterów przypowieści</li> <li>wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście</li> <li>rozumie znaczenie pojęcia <i>przesłanieutworu</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści</li> <li>określa cechy fabuły przypowieści</li> <li>odczytuje podstawowe treści ukryte</li> <li>przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia przerośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego</li> <li>omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych</li> </ul>
„Mieć olej... w głowie”. Ewangelia według św. Mateusza <i>Przypowieść o pannach</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>czyta uważnie przypowieść</li> <li>określa cechy i postawy bohaterów przypowieści</li> <li>wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście</li> <li>zna cechy przypowieści jako gatunku literackiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści</li> <li>określa cechy fabuły przypowieści</li> <li>odczytuje podstawowe treści ukryte</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia przerośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<i>roztropnych i nierozsądnych</i>			<ul style="list-style-type: none"> <li>• przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści</li> <li>• wskazuje w tekście cechy gatunkowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym</li> <li>• wyjaśnia, na czym polega uniwersalny charakter utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania</li> </ul>
„Opowieść z podwójnym dnem”. Ewangelia według św. Łukasza <i>Przypowieść o miłosiernym Samarytaninie</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta uważnie przypowieść</li> <li>• określa cechy i postawy bohaterów przypowieści</li> <li>• wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście</li> <li>• ocenia zachowanie bohaterów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• określa nadawcę, odbiorcę oraz cechy fabuły przypowieści</li> <li>• ocenia postawy bohaterów</li> <li>• przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• objaśnia przenośne znaczenia elementów świata przedstawionego</li> <li>• omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym</li> <li>• objaśnia współczesne znaczenie słowa <i>samarytanin</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych</li> <li>• w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania</li> </ul>
„Błądzić jest rzeczą ludzką”. Ewangelia według św. Łukasza <i>Przypowieść o synu marnotrawnym</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta uważnie przypowieść</li> <li>• określa cechy i postawy bohaterów przypowieści</li> <li>• wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście</li> <li>• ocenia zachowanie syna marnotrawnego, starszego brata i ojca</li> <li>• zapoznaje się z pojęciem <i>symbol</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje i ocenia postawy bohaterów przypowieści</li> <li>• przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści</li> <li>• określa cechy fabuły przypowieści</li> <li>• rozumie znaczenie pojęcia <i>symbol</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• objaśnia symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego</li> <li>• omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym</li> <li>• bierze udział w dyskusji na temat wybaczenia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych</li> <li>• w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów,</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					uwzględniając motywy ich działania • prowadzi dyskusję
„W muzealnej sali liczbom miejsce dali”. Typy liczebników	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy</li> <li>odróżnia liczebniki główne od porządkowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę o zależności form liczebnika od form określonego rzeczownika</li> <li>rozpoznaje liczebniki zbiorowe, ułamkowe i nieokreślone</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia od niektórych liczebników określających podmiot</li> <li>stosuje prawidłowe formy liczebników</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych</li> <li>funkcjonalnie stosuje różne typy liczebników w swoich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i funkcji różnych typów liczebników</li> </ul>
„Prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie”. Ignacy Krasicki <i>Przyjaciele</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje tytuły ilustracji w formie równoważników zdań</li> <li>dostrzega uosobienia w tekście</li> <li>umiejętnie korzysta ze słownika języka polskiego w celu objaśnienia wskazanego hasła</li> <li>zna pojęcie <i>moralek</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przytacza właściwe fragmenty tekstu</li> <li>wie, jaką funkcję pełni uosobienie w bajkach</li> <li>ocenia postępowanie bohaterów</li> <li>formułuje pouczenie wynikające z utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przekształca wypowiedzi bohaterów na współczesną wersję językową</li> <li>poprawnie dopasowuje epitety i określenia dotyczące poszczególnych bohaterów</li> <li>zna pojęcie <i>ironia</i></li> <li>uogólnia przesłanie tekstu za pomocą przysłowia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>proponuje interpretację głosową kwestii wypowiedzianych przez bohaterów tekstu</li> <li>wskazuje fragment tekstu o charakterze podsumowania</li> <li>dostrzega ironiczny charakter epitetu <i>serdeczny</i></li> <li>formułuje poprawną i bogatą językowo wypowiedź zawierającą opinię na temat przyjaźni</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy scenariusz krótkiego filmu inspirowanego bajką Ignacego Krasickiego – oryginalny pod względem treści i stylu</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Drogę Królewską przemierzamy i przeszkody omijamy”. Trudne formy liczebników	<ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia liczebniki proste od złożonych</li> <li>dostrzega trudności w zakresie odmiany niektórych liczebników</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę o budowie liczebników złożonych do poprawnego ich zapisu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników prostych i złożonych w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie odmienia liczebniki wielowyznaczowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form liczebników</li> </ul>
„I śmiech niekiedy może być nauką”. Ignacy Krasicki <i>Lewpokorny, Szczur i kot, Wół i mrówki, Żółw i mysz, Malarze, Mądry i głupi</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>dostrzega komizm w bajkach</li> <li>wie, że w bajkach zwierzęta uosabiają cechy ludzkie</li> <li>zna pojęcie <i>kontrast</i></li> <li>rozpoznaje bajkę wśród innych tekstów literackich</li> <li>omawia morał wybranej bajki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>komizm</i></li> <li>określa cechy charakteru bohaterów zwierzęcych w bajkach</li> <li>wskazuje w bajkach elementy zestawione na zasadzie kontrastu</li> <li>wskazuje różnice pomiędzy bajką i baśnią</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia, na czym polega komizm w wybranych bajkach</li> <li>objaśnia pojęcie <i>alegoria</i></li> <li>używa skonstruowanych epitetów w wypowiedzi na temat bajek</li> <li>wskazuje cechy bajki na przykładzie wybranych utworów Ignacego Krasickiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje różne rodzaje komizmu</li> <li>wskazuje przykłady alegorii w tekstach bajek</li> <li>objaśnia funkcję kontrastu w bajkach</li> <li>wyjaśnia, na czym polega dydaktyczny charakter bajek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyraża opinię na temat wartości przedstawionych w bajkach Ignacego Krasickiego, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska</li> </ul>
„Ktoś, kto innych zastępuje, na szacunek zasługuje”. Zaimki i ich znaczenie	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>zaimek</i></li> <li>rozpoznaje niektóre <i>zaimki</i> wśród innych części mowy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, że funkcją zaimków jest zastępowanie innych części mowy</li> <li>stosuje poprawne formy zaimków odmiennych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje zaimki ze względu na część mowy, którą zastępują</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie stosuje różne typy zaimków w swoich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany różnych grup zaimków oraz zasad ich pisowni</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Tu i ówdzie, siaki, owaki... Enigmatycznie, ale praktycznie”. Trudne formy zaimków	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, że zaimki osobowe mogą mieć formy krótsze i dłuższe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę o sytuacjach, w których należy używać krótszych i dłuższych form zaimków</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje zaimki ze względu na funkcję, jaką pełnią</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę o funkcjach zaimków w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form zaimków różnych typów</li> </ul>
„Nosila czapla razy kilka...”. Ignacy Krasicki <i>Czaplaryby rak, Kruki lis</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych</li> <li>podejmuje próby przekształcenia zdań złożonych na pojedyncze oraz zastępowania słów i wyrażen szczegółowych ogólnymi</li> <li>przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze notatkę</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>sporządza plan najważniejszych zdarzeń</li> <li>przekształca zdania złożone na pojedyncze oraz zastępuje słowa i wyrażenia szczegółowe ogólnymi</li> <li>redaguje notatkę, korzystając z rad w podręczniku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyciąga wnioski na temat przyczyn i skutków zdarzeń w bajce</li> <li>uogólnia przesłanie bajki za pomocą trafnie dobranego przysłowia</li> <li>redaguje poprawną językowo i stylistycznie notatkę</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>używa ze zrozumieniem słów <i>manipulacji hipokryzja</i> w wypowiedzi na temat działań głównej bohaterki</li> <li>wie, jaka jest funkcja stylistyczna przekształceń składniowych i leksykalnych</li> <li>redaguje zwięzłą, poprawną językowo i stylistycznie notatkę</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>redaguje bezbłędną językowo oraz formalnie notatkę – oryginalną pod względem treści i stylu</li> </ul>
„Gdy złodzieje rozrabiają, detektywi pracę mają”. Przyimki	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje przyimek wśród innych części mowy</li> <li>rozpoznaje przyimki proste i złożone</li> <li>wie, jak zbudowane jest wyrażenie przyimkowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy przyimki złożone</li> <li>wie, że przyimki wymagają użycia odpowiedniego przypadku rzeczownika</li> <li>rozpoznaje przyimki funkcjonujące tylko</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>używa poprawnych wyrażen przyimkowych w celu określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności</li> <li>odróżnia wyrażenia funkcjonujące jak</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie zapisuje przyimki złożone</li> <li>poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe</li> <li>funkcjonalnie stosuje wyrażenia przyimkowe w swoich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przyimków, wyrażen przyimkowych oraz ich funkcji</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		w wyrażeniach przyimkowych	przyimek od wyrażeń w funkcji przysłówka		
„Dla zdrowia i urody”. Pisownia przyimków i wyrażeń przyimkowych	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrażenia przyimkowe i przyimki złożone w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych</li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych i stara się je stosować</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni łącznej i rozdzielnej przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych</li> </ul>
„Pomiędzy bajkami i bajkopisarzami”. Spójniki	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>spójnik</i></li> <li>rozpoznaje niektóre spójniki wśród innych części mowy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje spójniki, przed którymi zasadniczo nie stawia się przecinków</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia funkcję spójników w zdaniach pojedynczych i złożonych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie używa spójników w swoich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia spójników oraz ich funkcji w zdaniach pojedynczych i złożonych</li> </ul>



Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Czasami cuda się zdarzają...”. Adam Mickiewicz <i>Powróttaty</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje analogie między fragmentami tekstu a ich ilustracją</li> <li>objaśnia czas zdarzeń przywołanych przez jednego z bohaterów</li> <li>przedstawia bohaterów</li> <li>wyodrębnia wypowiedzi bohaterów</li> <li>rozpoznaje typy zdań wypowiedzianych przez bohaterów ballady</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odtwarza główne wydarzenia utworu</li> <li>dostrzega różnicę między czasem akcji, a czasem przywołanych, wcześniejszych zdarzeń</li> <li>opisuje zachowanie skontrastowanych postaci</li> <li>zna pojęcie <i>monolog</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>porządkuje wydarzenia według podanego schematu</li> <li>zna pojęcie <i>retrospekcja</i></li> <li>objaśnia przemianę bohatera</li> <li>nazywa uczucia i emocje eksponowane w wypowiedziach postaci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje sposób prowadzenia narracji</li> <li>określa funkcję retrospekcji w omawianym utworze</li> <li>omawia wartości wyeksponowane w tekście</li> <li>przestrzega zasad interpunkcji w zapisie cytowanych wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opracowuje scenariusz inscenizacji ballady Adama Mickiewicza – oryginalny pod względem treści i stylu</li> </ul>
„Emocji bez liku? Słów poszukaj w słowniku”. Wykrzyknik	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>wykrzyknik</i> jako część mowy</li> <li>rozpoznaje wykrzykniki w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>uzupełnia wypowiedzi odpowiednimi wykrzyknikami</li> <li>wie, że wykrzyknik nie wchodzi w związki wyrazowe w zdaniu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>używa wykrzykników w wypowiedziach</li> <li>rozpoznaje funkcje wykrzykników</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa funkcje wykrzykników</li> <li>poprawnie zapisuje wykrzykniki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wykrzyknikach i ich funkcji do budowania wypowiedzi o charakterze artystycznym</li> </ul>
„Z pewnością lub z niedowierzaniem. Czy to się stanie?” Partykuła	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>partykuła</i></li> <li>rozpoznaje partykuły w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>uzupełnia wypowiedzi partykułami w określonym celu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>używa partykuł w wypowiedziach</li> <li>rozpoznaje funkcje partykuł</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa funkcje partykuł</li> <li>poprawnie zapisuje partykuły</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o partykułach i ich funkcji do modyfikowania znaczenia wypowiedzi</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Raj utracony”. Juliusz Słowacki <i>W pamiętniku Zofii Bobrówny</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta uważnie tekst, notatkę biograficzną oraz przypisy</li> <li>• określa uczucia osoby mówiącej</li> <li>• porównuje poetycki obraz ojczyzny z dziełami malarskimi</li> <li>• recytuje tekst wiersza</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje autora, osobę mówiącą oraz adresatkę wiersza</li> <li>• określa uczucia osoby mówiącej za pomocą wyrazów bliskoznacznych</li> <li>• wskazuje zdrobnienia i określa ich funkcję</li> <li>• recytuje tekst wiersza, podkreślając głosem ważne słowa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• analizuje wiersz, uwzględniając kontekst biograficzny</li> <li>• rozpoznaje środki stylistyczne tworzące obrazy poetyckie</li> <li>• objaśnia, czym dla poety była ojczyzna</li> <li>• artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji</li> <li>• recytuje tekst, podkreślając odpowiednią modulacją nastrój wiersza</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• interpretuje prośbę skierowaną do adresatki wiersza na poziomie przerośnym</li> <li>• używa ze zrozumieniem słów <i>nostalgia</i>, <i>idealizacja</i> w odniesieniu do wypowiedzi lirycznej</li> <li>• określa funkcję przypisywaną przyrodzie w wierszu</li> <li>• głosowo interpretuje tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opracowuje projekt organizacyjny wystawy fotograficznej dotyczącej małej ojczyzny</li> <li>• redaguje bezbłędny językowo wpis do pamiętnika – oryginalny pod względem treści i stylu</li> </ul>
„Ostatnia bitwa generała”. Juliusz Słowacki <i>Sowiński w okopach Woli</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta uważnie tekst, przypisy i zapoznaje się z kontekstem historycznym utworu</li> <li>• przedstawia bohatera utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opowiada o wydarzeniach ukazanych w utworze</li> <li>• opisuje bohatera utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• określa temat utworu</li> <li>• opisuje postawę bohatera utworu</li> <li>• przedstawia i uzasadnia swoje zdanie</li> <li>• wskazuje użyte w utworze środki językowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje miejsce akcji</li> <li>• ocenia postawę bohatera utworu</li> <li>• objaśnia znaczenie legendy literackiej</li> <li>• określa funkcję użytych środków językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia symboliczne znaczenie obrazów poetyckich</li> <li>• porównuje Leonidasa z generałem Sowińskim</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Tęsknota za światem utraconym?” Anna Kamieńska <i>Prośba</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta tekst poetycki</li> <li>• zapoznaje się z pojęciem <i>hymnu</i></li> <li>• rozpoznaje modlitewny charakter utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje obrazy poetyckie w utworze</li> <li>• opisuje nastrój wiersza</li> <li>• wymienia cechy hymnu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• określa osobę mówiącą i opisuje jej uczucia</li> <li>• określa, czy tekst jest hymnem i uzasadnia swoje zdanie</li> <li>• zestawia wartości i antywartości</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje funkcję apostrofy</li> <li>• wyjaśnia znaczenie metafor</li> <li>• przygotowuje chmurę słów inspirowanych wierszem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• interpretuje tekst poetycki, uwzględniając wnioski z analizy utworu</li> <li>• bierze pod uwagę kontekst biograficzny utworu</li> </ul>
„Nie wszystko jest identyczne... Nie wszyscy są tacy sami... Nie bójmy się odmienności!”. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyszukuje wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>• zna zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, stara się je stosować</li> <li>• korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu <i>nie</i> z różnymi częściami mowy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy</li> </ul>
„Z dłonią w dłoni, z sercem przy sercu”. Tadeusz Różewicz, <i>Przepaść</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyszukuje informacje na temat bohaterki wiersza</li> <li>• podaje skojarzenia z wyrazem <i>przepaść</i></li> <li>• określa znaczenie gestu podania ręki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje informacje na temat bohaterki wiersza</li> <li>• dopasowuje pojęcia do dwóch przestrzeni literackich w wierszu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyodrębnia w wierszu obrazy ukazujące świat</li> <li>• objaśnia różnice między przestrzeniami w wierszu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje obrazy poetyckie z wiersza i nadaje im tytuły</li> <li>• objaśnia znaczenia przenośni poetyckich</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• formułuje refleksje na temat problemu poruszonego w wierszu w formie swobodnego tekstu – oryginalnego pod względem treści i stylu</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>sytuacjaliryiczna</i></li> <li>rozpoznaje wiersz biały</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje uczucia przeżywane przez bohaterkę wiersza</li> <li>wskazuje część wiersza ujawniając obecność osoby mówiącej</li> <li>zna cechy wiersza białego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia uczucia przeżywane przez bohaterkę</li> <li>objaśnia pojęcie <i>sytuacjaliryiczna</i> w odniesieniu do wiersza Tadeusza Różewicza</li> <li>analizuje budowę wiersza</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia refleksje na temat problemu poruszanego w utworze</li> <li>określa wartości istotne dla osoby mówiącej</li> <li>proponuje interpretację głosową utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia związki między warstwą formalną i znaczeniową tekstu</li> </ul>
<b>Rozdział 3. Małe filozofowanie</b>					
„Co było pierwsze, jajko czy kura?... czyli przygoda z filozofią”. Isaac Bashevis Singer, <i>Dzień, w którym się zgubiłem</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> <li>redaguje ogłoszenie na temat bohatera</li> <li>zapisuje rozmowę na temat usposobienia i zwyczajów bohatera</li> <li>wie, czym zajmuje się filozofia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opowiada o zdarzeniach</li> <li>wie, że bohaterowie mogą być charakteryzowani bezpośrednio lub pośrednio</li> <li>wskazuje w tekście pytania o charakterze filozoficznym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>porządkuje relacje na temat bohatera</li> <li>rozpoznaje cechy bohatera na podstawie charakterystyki pośredniej</li> <li>formułuje pytania o charakterze filozoficznym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>podsumowuje zdarzenia z tekstu za pomocą właściwego przysłowia</li> <li>opisuje bohatera, wprowadzając elementy charakterystyki bezpośredniej i pośredniej</li> <li>formułuje pytania dotyczące znaczenia i sensu twierdzeń filozoficznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>redaguje bezbłędne językowo ogłoszenie – oryginalne pod względem treści i stylu</li> <li>przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi</li> </ul>
„Czy o tym śniło się filozofom?”. Powtórzenie	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy różne typy wypowiedzi</li> <li>stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, że wypowiedzenie wykrzyknikowe służy podkreśleniu ekspresji wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę o odmianie wyrazów do tworzenia poprawnych wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzi dla osiągnięcia zamierzonych efektów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzi w swoich</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
wiadomości o wypowiedziach	<ul style="list-style-type: none"> <li>pytające w zależności od celu wypowiedzi</li> <li>odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje równoważniki zdań</li> <li>odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki zdań w swoich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzi w interpretacji tekstów poetyckich</li> </ul>	wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Bogactwo człowieka mierzy się rzeczami, z których on rezygnuje”. Michel Piquemal, <i>Drogocenna perła</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>streszcza historię przedstawioną w tekście</li> <li>wypowiada swoje zdanie na temat wartości bogactwa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje i nazywa uczucia bohatera</li> <li>wskazuje przysłowie oddające sens opowieści</li> <li>rozpoznaje niektóre cechy przypowieści w omawianym utworze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje symboliczne znaczenie perły</li> <li>uzasadnia swoje zdanie na temat bogactwa odpowiednio dobranymi argumentami</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje przesłanie utworu</li> <li>omawia cechy przypowieści w odniesieniu do tekstu o perle</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyraża własny punkt widzenia na temat wartości materialnych i niematerialnych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska</li> </ul>
„Kim był i czym się wślawił? Orzeczenie o tym prawi”. Orzeczenia czasownikowe i imienne	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w zdaniu orzeczenie</li> <li>wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej</li> <li>zna pojęcie <i>orzeczenieczasownikowe</i></li> <li>zna pojęcie <i>orzeczenieimienne</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu</li> <li>wie, jak zbudowane jest orzeczenie imienne</li> <li>rozpoznaje orzeczenie imienne w zdaniu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje orzeczenia utworzone przez wyrazy typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> z towarzyszącym im bezokolicznikiem</li> <li>nazywa części mowy występujące w funkcji orzecznika</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego, imiennego oraz orzeczenia z wyrazami typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> w zdaniu</li> <li>wykorzystuje wiedzę o różnych typach orzeczeń do tworzenia poprawnych językowo oraz stylistycznie tekstów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów orzeczeń oraz funkcji tych części zdania w wypowiedziach</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Do «Czasu Snu», do początku początków”. Jan Parandowski <i>Narodzinyświata</i> (fragmenty <i>Mitologii</i> )	<ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta tekst i przypisy</li> <li>• opowiada treść mitu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia imiona pierwszych bóstw</li> <li>• wyodrębnia etapy powstawania świata</li> <li>• opowiada o powstaniu człowieka</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opowiada o powstaniu świata według mitologii</li> <li>• wyjaśnia znaczenia frazeologizmów pochodzących z mitologii</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje walki bogów i określa ich emocje</li> <li>• używa frazeologizmów mitologicznych w zdaniach odnoszących się do współczesności</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wypowiada się w roli Zeusa</li> <li>• interpretuje mit o czterech wiekach ludzkości</li> </ul>
„Na początku było słowo...” Stary Testament <i>KsięgaRodzaju</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• czyta tekst i przypisy</li> <li>• wyszukuje w tekście informacje o poszczególnych etapach stwarzania świata</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• nazywa stwarzane kolejno byty</li> <li>• opisuje świat stworzony przez Boga</li> <li>• porównuje mitologiczny i biblijny opis powstawania świata</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje sposób stwarzania świata przez Boga</li> <li>• podaje cechy Boga</li> <li>• wymienia przywileje i obowiązki człowieka</li> <li>• wskazuje różnice między mitologicznym i biblijnym stworzeniem świata</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia symboliczne znaczenie światła i ciemności</li> <li>• objaśnia znaczenie słów: Bóg stworzył człowieka na swój obraz</li> <li>• wskazuje podobieństwa między mitologicznym i biblijnym stworzeniem świata</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia symboliczne znaczenie liczby siedem, korzysta ze słownika symboli</li> <li>• interpretuje znaczenie fresku Michała Anioła <i>StworzenieAdamai</i> wskazuje jego związek z tekstem biblijnym</li> </ul>
„Szczęście do nas przybywa i podmioty odkrywa”. Rodzaje podmiotów	<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozpoznaje w zdaniu podmiot</li> <li>• zna pojęcie <i>podmiotgramatyczny</i></li> <li>• zna pojęcia <i>podmiotszeregowy</i> i <i>podmiottowarzyszący</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• zna pojęcie <i>podmiotlogiczny</i></li> <li>• zna pojęcie <i>podmiotdomyślny</i></li> <li>• wie, że w funkcji podmiotu występują rzeczowniki oraz inne części mowy w funkcji rzeczownikowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozpoznaje sytuacje, w których należy użyć podmiotu logicznego</li> <li>• rozumie funkcję stylistyczną podmiotu domyślnego</li> <li>• rozpoznaje zdania bezpodmiotowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozpoznaje różne typy podmiotów w zdaniach</li> <li>• funkcjonalnie i poprawnie używa różnych typów podmiotów w zdaniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów podmiotów oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W sprawach najważniejszej wagi”. List oficjalny – rady dla piszących. Dekalog św. Franciszka	<ul style="list-style-type: none"> <li>czyta Dekalog św. Franciszka i analizuje jego treść</li> <li>czyta informacje o św. Franciszku</li> <li>rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną sytuację komunikacyjną</li> <li>zna budowę i wyznaczniki listu oficjalnego</li> <li>przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze list oficjalny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>uogólnia treść zapisów kolejnych punktów Dekalogu w formie tytułów</li> <li>wykorzystuje informacje o postaci świętego Franciszka w analizie dzieła malarskiego</li> <li>wie, w jakich sytuacjach komunikacyjnych używać języka oficjalnego</li> <li>zapisuje poprawnie datę dzienną</li> <li>redaguje list oficjalny, korzystając z rad w podręczniku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa odbiorcę słów św. Franciszka</li> <li>wymienia współczesne osoby kierujące się w życiu filozofią franciszkańską</li> <li>objaśnia pojęcia <i>językoficjalny</i> i <i>języknieoficjalny</i></li> <li>analizuje budowę regulaminu</li> <li>redaguje poprawny formalnie, językowo i stylistycznie list oficjalny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa intencję wypowiedzi sformułowanej w formie dekalogu</li> <li>analizuje współczesną rzeczywistość przez pryzmat filozofii franciszkańskiej</li> <li>rozpoznaje sformułowania charakterystyczne dla języka oficjalnego</li> <li>formułuje zasady dotyczące zapisu informacji w punktach</li> <li>redaguje zwięzły, poprawny językowo i stylistycznie list oficjalny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>redaguje bezbłędny językowo oraz formalnie list oficjalny – oryginalny pod względem treści i stylu</li> </ul>
„Życie ze szczyptą fantazji”. Pisownia zakończeń -i, -ii, -ji	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy z zakończeniami -i, -ii, -ji w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami -i, -ii, -ji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami -i, -ii, -ji w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami -i, -ii, -ji w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń -i, -ii, -ji</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W sali muzeum piękne trofeum”. Przydawki	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone przymiotnikami</li> <li>zna funkcję składniową przydawki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami</li> <li>wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy</li> <li>rozumie zależność szyku przydawki i jej znaczenia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>celowo i funkcjonalnie wykorzystuje przydawki w swoich wypowiedziach</li> <li>funkcjonalnie używa różnorodnych przydawek w opisie dzieła sztuki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedziach</li> </ul>
„O prawdzie kilka słów prawdy”. Jan Twardowski, <i>Prawda</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze</li> <li>wskazuje powtarzające się fragmenty wiersza</li> <li>wie, że prawda jest uniwersalną wartością</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyodrębnia różne prawdy przywołane w wierszu</li> <li>określa funkcję powtarzających się słów w wierszu</li> <li>używa frazeologizmów ze słowem <i>prawda</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje środki stylistyczne użyte do opisu prawdy</li> <li>objaśnia metaforyczne porównanie</li> <li>zna pojęcie <i>anafora</i></li> <li>rozważa znaczenie wartości prawdy w stosunkach międzyludzkich</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje różne typy prawdy z wiersza za pomocą bliskoznacznych określeń</li> <li>wskazuje sytuacje życiowe, które można skomentować słowami z wiersza</li> <li>objaśnia funkcję anafory w odniesieniu do omawianego tekstu</li> <li>używa ze zrozumieniem słowa <i>dogmat</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi</li> <li>redaguje bezbłędne językowo opowiadanie – oryginalne pod względem treści i stylu</li> </ul>
„Z kim walczyli? Przeciw komu? Przyjrzyj się im po kryjomu”. Dopełnienia	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone rzeczownikami</li> <li>zna funkcję składniową dopełnienia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami</li> <li>wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone dopełnienia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone różnymi częściami mowy</li> <li>rozumie zależność między stroną czynną i bierną czasownika a funkcją dopełnienia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje dopełnienia wyrażone czasownikiem w bezokoliczniku</li> <li>określa formę dopełnienia w zdaniach twierdzących i przeczących</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedziach</li> </ul>



Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
				<ul style="list-style-type: none"> <li>celowo i funkcjonalnie wykorzystuje dopełnienia w swoich wypowiedziach</li> </ul>	
„Różne miejsca odwiedzamy i atrakcje przedstawiamy”. Rodzaje okoliczników	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w zdaniu okoliczniki czasu, miejsca i sposobu</li> <li>zna funkcję składniową okoliczników</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>buduje poprawne związki wyrazowe z okolicznikami</li> <li>wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje w zdaniu okoliczniki celu i przyczyny</li> <li>nazywa części mowy, którymi wyrażone są okoliczniki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w swoich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach</li> </ul>
„Teatromania receptą na zdania”. Analiza zdania pojedynczego	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedzeniach (<i>podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik</i>)</li> <li>przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określone i określające</li> <li>wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy</li> <li>używa ze zrozumieniem pojęć <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, okolicznik, dopełnienie</i> podczas analizy składniowej zdania</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne</li> <li>używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu</li> <li>przedstawia oryginalne wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę budowy zdania pojedynczego</li> </ul>
„Na ekranie – zdanie”. Zdania podrzędnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>zdanie podrzędnie złożone</i></li> <li>ze zdań pojedynczych tworzy zdania podrzędnie złożone</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>zdania podrzędnie złożone</i> na przykładach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach podrzędnie złożonych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone odpowiednio do przyjętego celu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie złożone w swoich wypowiedziach</li> </ul>	
„Melomani są wzywani”. Zdania współrzędnie i podrzędnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje zdania współrzędnie złożone</li> <li>zna najczęściej używane spójniki w zdaniach współrzędnie złożonych</li> <li>rozpoznaje zdania podrzędnie złożone</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe</li> <li>odróżnia treści przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu</li> <li>objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów</li> <li>przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach podrzędnie złożonych, używając wykresów</li> <li>stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań złożonych różnego typu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie przekształca zdania złożone na zdania pojedyncze odpowiednio do przyjętego celu</li> <li>funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie i podrzędnie złożone różnego typu</li> <li>zapisuje zdania złożone zgodnie z zasadami interpunkcji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul>
„Osobę, którą lubił, poślubił...” Zdanie podrzędne przydawkowe	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>zdaniepodrzedneprzydawkowe</i></li> <li>zapisuje zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>zdaniepodrzedneprzydawkowe</i> na przykładach</li> <li>wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne przydawkowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy zdania podrzędne przydawkowe</li> <li>stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym przydawkowym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym przydawkowym</li> <li>funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne przydawkowe w swoich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym przydawkowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Co o tym sądzisz? Jakie masz zdanie? Zróbnmy wstępne rozpoznanie”. Zdania dopełnieniowe	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>zdaniepodrzednedopełnieniowe</i></li> <li>zapisuje zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>zdaniepodrzednedopełnieniowe</i> na przykładach</li> <li>wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne dopełnieniowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe</li> <li>stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym dopełnieniowym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym dopełnieniowym</li> <li>funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe w swoich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym dopełnieniowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul>
„W odległym świecie wiedzę znajdziecie”. Zdania podrzędne okolicznikowe	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>zdaniepodrzedneokolicznikowe</i></li> <li>zna rodzaje zdań okolicznikowych</li> <li>zapisuje zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych</li> <li>objaśnia pojęcie <i>zdaniepodrzedneokolicznikowe</i> na przykładach</li> <li>wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne okolicznikowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>nazywa rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych</li> <li>tworzy zdania podrzędne okolicznikowe</li> <li>stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym okolicznikowym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym okolicznikowym</li> <li>funkcjonalnie tworzy różne rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych w swoich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym okolicznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul>
„Przysłowie ci podpowie”. Zdanie podrzędne podmiotowe	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>zdaniepodrzednepodmiotowe</i></li> <li>zapisuje zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>zdaniepodrzednepodmiotowe</i> na przykładach</li> <li>wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne podmiotowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy zdania podrzędne podmiotowe</li> <li>stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym podmiotowym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym podmiotowym w swoich</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
			złożonych z podrzędnym podmiotowym	• funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne podmiotowe w swoich wypowiedziach	wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Jest taki, że aż dech zapiera...”, Zdanie podrzędne orzecznikowe	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie <i>zdanie podrzędne orzecznikowe</i></li> <li>zapisuje zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne orzecznikowe</i> na przykładach</li> <li>wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne orzecznikowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy zdania podrzędne orzecznikowe</li> <li>stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym orzecznikowym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym orzecznikowym</li> <li>funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne orzecznikowe w swoich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym orzecznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„I łaciate, i kudłate, pręgowane i skrzydlate...”. Zasady użycia znaków interpunkcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> <li>• stosuje funkcjonalnie kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzi</li> <li>• zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym oraz złożonym i stara się je stosować</li> <li>• dostrzega trudności w zakresie użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu</li> <li>• korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym</li> <li>• stara się stosować zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• poprawnie stawia przecinki w zdaniach pojedynczych i złożonych</li> <li>• stosuje zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• poprawnie używa dwukropka, nawiasu i cudzysłowu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• twórczo wykorzystuje w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzi</li> <li>• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat różnych funkcji nawiasu, dwukropka i cudzysłowu</li> <li>• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat użycia przecinków w zdaniach pojedynczych i złożonych</li> </ul>
<b>Rozdział 4. Piękno uchwycone</b>					
„Pomiędzy nocą a dniem, pomiędzy jawą a snem”. Jerzy Harasymowicz	<ul style="list-style-type: none"> <li>• przytacza epitety z wiersza</li> <li>• wyszukuje porównania dotyczące zwierząt</li> <li>• zna pojęcie <i>obrazpoetycki</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia elementy krajobrazu z wiersza</li> <li>• wskazuje przenośnie mające charakter ożywienia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• nadaje tytuły kolejnym zwrotkom wiersza</li> <li>• objaśnia znaczenie przenośni</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wybiera epitety najlepiej oddające istotę opisywanych obiektów</li> <li>• podpisuje ilustracje trafnie dobranymi metaforami</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• analizuje tekst na poziomie metaforycznym</li> <li>• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<i>W marcu nad ranem</i>		<ul style="list-style-type: none"> <li>określa cechy obrazu poetyckiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozumie wpływ środków językowych na charakter obrazu poetyckiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>obrazpoetycki</i> w odniesieniu do omawianego tekstu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza</li> </ul>
„Wkroczyć w językowy świat ze słownikiem za pan brat”. Słownik poprawnej polszczyzny	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie korzysta z informacji zawartych w słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego oraz wyrazów bliskoznacznych</li> <li>zna funkcję słownika poprawnej polszczyzny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta ze słownika wyrazów obcych</li> <li>zna budowę słownika poprawnej polszczyzny</li> <li>wyszukuje hasła w słowniku poprawnej polszczyzny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny</li> <li>wykorzystuje treści słownikowe do wykonania ćwiczeń</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta z różnych typów słowników – odpowiednio do potrzeb</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny, korzystając swobodnie ze skrótów, odsyłaczy i innych informacji</li> </ul>
„Oryginalne obrazy malarza oryginała”. Bożena Fabiani <i>Mojegawędę yo sztuce</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> <li>zaznacza na osi czasu okres życia artysty</li> <li>nazywa swoje reakcje odbiorcze dotyczące dzieł malarskich</li> <li>rozpoznaje w tekście zgrubienia</li> <li>wyszukuje w tekście informacje pozwalające naszkicować postać</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przytacza z tekstu fakty dotyczące życia i twórczości malarza</li> <li>przedstawia swoją opinię na temat prezentowanych dzieł malarskich</li> <li>wie, jaka jest funkcja zgrubień</li> <li>funkcjonalnie przekształca tekst</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa stanowisko autorki wobec dzieł malarza</li> <li>wyraża swoje zdanie na temat opinii o dziełach malarza zaprezentowanej w tekście</li> <li>omawia pojęcie <i>zgrubienie</i>, odwołując się do przykładów z tekstu</li> <li>dostrzega elementy karykaturalne w dziele malarskim</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje w tekście wyrazy oceniające</li> <li>używa ze zrozumieniem wyrazów <i>subiektywny</i>, <i>obiektywny</i>, <i>pejoratywny</i></li> <li>przytacza z tekstu słowa wyrażające negatywne emocje</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyraża opinię na temat dzieła sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska</li> <li>objaśnia na podstawie informacji w przypisach funkcje karykatury i groteski</li> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					temat różnych form ekspresji słownej
„Do ćwiczenia języka dobra jest fonetyka”. Powtórzenie wiadomości o głoskach i literach	<ul style="list-style-type: none"> <li>dzieli wyrazy na głoski i litery</li> <li>wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce</li> <li>odróżnia spółgłoski od samogłosek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze</li> <li>podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek</li> <li>rozpoznaje spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz twarde i miękkie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>prawidłowo oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w wyrazach użytych w ćwiczeniach</li> <li>poprawnie zapisuje wyrazy z podanymi grupami samogłosek i spółgłosek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat liter i głosek w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych</li> <li>wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głosek dźwięcznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek i liter w różnych sytuacjach problemowych</li> </ul>
„Czarodzieje pędzla i pióra”. <b>Rady dla opisujących obraz.</b> Paul Cézanne <i>Martwa natura z jabłkami i pomarańczami</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>ogląda uważnie reprodukcje obrazów zamieszczone w podręczniku</li> <li>wie, co przedstawia martwa natura</li> <li>podaje podstawowe informacje na temat obrazu</li> <li>przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje opis obrazu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje i nazywa najbardziej widoczne elementy obrazów</li> <li>wyraża opinię na temat dzieła malarskiego</li> <li>redaguje opis obrazu, korzystając z rad w podręczniku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje elementy kompozycji nawiązujące do kształtu wybranych brył geometrycznych</li> <li>używa ze zrozumieniem sformułowań dotyczących techniki malarskiej</li> <li>redaguje opis obrazu, stosując różnorodne środki językowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje elementy obrazu ukazane w technice malarskiej i fotograficznej</li> <li>formułuje wypowiedź w funkcji perswazyjnej, zachęcającą do zakupu dzieła</li> <li>redaguje rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis obrazu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>redaguje bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu</li> <li>swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych zróżnicowanym słownictwem o funkcji oceniającej</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Słowem malowane”. Maria Pawlikowska-Jasnorzewska <i>Olejne jabłka</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje w wierszu epitety oddziałujące na zmysł wzroku</li> <li>określa sytuację liryczną w wierszu</li> <li>redaguje zaproszenie na wernisaż</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje w utworze wyrazy związane tematycznie z malarstwem</li> <li>określa emocje osoby mówiącej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa funkcję uosobień użytych w wierszu</li> <li>przyporządkowuje różne środki wyrazu do właściwych dziedzin sztuki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odczytuje znaczenie przenośnych określeń</li> <li>porównuje dzieło poetyckie z malarskim, wskazuje podobieństwa i różnice</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje tekst na poziomie metaforycznym</li> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza</li> <li>przedstawia w oryginalny sposób różnice między różnymi tekstami kultury</li> </ul>
„Miauczy, świszczy i zgrzyta? Na wesoło o tym, co w domu słyhać”. Oznaczenie głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, dźwięcznymi i bezdźwięcznymi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych, stara się je stosować</li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie oznacza wszystkie głoski miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych</li> </ul>



Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Dźwięki, brzdęki, komfort maleńki”. Głoski ustne i nosowe	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcia <i>głoskiustne</i> i <i>głoskinosowe</i></li> <li>podaje przykłady głosek ustnych i nosowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia głoski ustne od nosowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie zapisuje większość wyrazów zawierających głoski ustne i nosowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w swoich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w różnych sytuacjach problemowych</li> </ul>
„Sensacje i komplikacje”. Pisownia połączeń wyrazowych <i>en, em, on, om</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy z połączeniami literowymi <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i></li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna zasady dotyczące pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i>, stara się je stosować</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie zapisuje połączenia literowe <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i></li> </ul>
„Impresja na temat wdzięku”. Tadeusz Kubiak <i>W stroju z mgły</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia wrażenia czytelnicze po lekturze wiersza</li> <li>wskazuje w wierszu nawiązanie do innego utworu poetyckiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje sytuację przedstawioną w wierszu</li> <li>wskazuje obraz, do którego mogą nawiązywać słowa wiersza i uzasadnia swój wybór</li> <li>wie, na czym polega przerzutnia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje środki poetyckie użyte w opisie tancerki</li> <li>opisuje obraz z punktu widzenia młodego odbiorcy</li> <li>wyszukuje przerzutnie w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia znaczenie metafory</li> <li>opisuje obraz z punktu widzenia przewodnika muzealnego</li> <li>przedstawia skojarzenia wywołane środkami poetyckimi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje tekst na poziomie metaforycznym</li> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>ogląda uważnie reprodukcje obrazów Edwarda Degasa</li> <li>wie, jakie utwory zalicza się do liryki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje nastrój utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia rymy w wierszu, objaśnia, na czym polega ich oryginalność</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa wpływ przerzutni na rytm utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wypowiada się na temat tekstu, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych</li> </ul>
„Żyją jak pies z kotem czy gruchają jak gołąbki”. Pisownia zakończeniami -ę, -em, -q, -om	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy z zakończeniami -ę, -em, -q, -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami -ę, -em, -q, -om</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami -ę, -em, -q, -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami -ę, -em, -q, -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń -ę, -em, -q, -om</li> </ul>
„Mazur z przytupem miał wzięcie, kilka słów o akcencie”. Akcent wyrazowy i zdaniowy	<ul style="list-style-type: none"> <li>dzieli wyraz na sylaby</li> <li>prawidłowo akcentuje wyrazy ze statym akcentem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, czym jest akcent wyrazowy</li> <li>określa funkcję akcentu zdaniowego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>prawidłowo akcentuje większość wyrazów</li> <li>stosuje w wypowiedzi właściwą intonację zdaniową</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>prawidłowo akcentuje wyrazy</li> <li>funkcjonalnie używa akcentu zdaniowego do wyeksponowania znaczeń wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat akcentu wyrazowego i zdaniowego w swoich wypowiedziach ustnych</li> </ul>
„Lubię popatrzeć sobie na czas, co gdzieś już pobiegł...”. Joanna	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje zdjęcie stanowiące najlepszą ilustrację tekstu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje okoliczności wypowiedzi osoby mówiącej</li> <li>określa nastrój bohaterki wiersza</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przytacza przerośnięte obrazujące upływ czasu</li> <li>wyraża opinię na temat fotografii jako dzieła sztuki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia refleksje związane z wierszem</li> <li>dostrzega artystyczną kreację w fotografii</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje tekst na poziomie metaforycznym</li> <li>funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Pollakówna <i>Starefotografie</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymyśla i zapisuje dialog, który mogły prowadzić bohaterki wiersza</li> <li>zna funkcję pytania retorycznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>ustala, czego dotyczą pytania postawione w utworze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odpowiada na pytania z tekstu</li> <li>ocenia elementy istotne podczas fotografowania artystycznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>dostrzega retoryczny charakter pytań z tekstu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stylizacyjnych podczas analizy i interpretacji wiersza</li> <li>wyraża opinię na temat fotografii jako dziedziny sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska</li> </ul>
„Jajko z bajkową niespodzianką”. Andrew Fusek Peters, <i>Agenci na deskorolkach. Nie byle co!</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> <li>ogląda zdjęcie Jajka Konwaliowego i czyta informacje na temat jego twórcy</li> <li>wyszukuje w tekście wszystkie rzeczowniki nazywające klejnot</li> <li>relacjonuje zdarzenia dotyczące kradzieży klejnotu</li> <li>zna cechy powieści sensacyjnej i kryminalnej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje Jajko Konwaliowe przedstawione na ilustracji</li> <li>rozumie, że słowa mogą wyrażać emocjonalny stosunek mówiącego do opisywanych rzeczy, czynności itp.</li> <li>rozpoznaje bohaterów tekstu na podstawie wyrażeń omownych</li> <li>objaśnia, w jaki sposób oszukano przestępcę</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykorzystuje w opisie przedmiotu informacje z tekstu</li> <li>określa, które rzeczowniki z tekstu mają pozytywne, a które negatywne znaczenie</li> <li>wskazuje informacje pochodzące spoza zamieszczonego fragmentu tekstu</li> <li>wyraża opinię na temat skuteczności działania bohaterów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>uzasadnia, dlaczego jajko Fabergé uznaje się za dzieło sztuki</li> <li>rozpoznaje nacechowanie dodatnie i ujemne wyrazów, wskazuje znaczenia neutralne</li> <li>określa motywy działania wybranych bohaterów</li> <li>dostrzega i omawia elementy humorystyczne w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>redaguje bezbłędny językowo opis przedmiotu – oryginalny pod względem treści i stylu</li> <li>twórczo i funkcjonalnie stosuje słownictwo nacechowane emocjonalnie</li> </ul>
„Rozbite sejfy, skradzione dzieci”.	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy zawierające przedrostki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna zasady dotyczące pisowni przedrostków i stara się je stosować</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady pisowni przedrostków w zestawie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie zapisuje przedrostki w zestawie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Pisownia przedrostków	w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach <ul style="list-style-type: none"> <li>dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przedrostków</li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>		ortogramów zawartych w ćwiczeniach	ortogramów zawartych w ćwiczeniach	zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przedrostków
„Muzyka słowami zagrana”. Adam Mickiewicz Pan Tadeusz – Księga IV (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> <li>czyta tekst i przypisy</li> <li>wymienia bohaterów</li> <li>wskazuje słowa pełniące funkcję refrenu</li> <li>zapoznaje się z pojęciami: <i>instrumentacja głoskowa</i>, <i>wyliczenie</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>relacjonuje treść fragmentu</li> <li>przedstawia Wojskiego</li> <li>wymienia wyrazy dźwiękonaśladowcze</li> <li>opisuje instrument Wojskiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje w tekście potrzebne informacje</li> <li>charakteryzuje Wojskiego</li> <li>wskazuje instrumentację głoskową i wyliczenie</li> <li>wymienia środki językowe służące do opisu gry na rogu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje sytuację ukazaną we fragmencie</li> <li>ocenia umiejętności Wojskiego</li> <li>określa funkcje środków stylistycznych użytych we fragmencie epopei</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wzorcowo prezentuje tekst głosowo, uwzględniając przerzutnie</li> <li>interpretuje tekst, wykorzystując wnioski z analizy utworu</li> </ul>
<b>Rozdział 5. Czas relaksu</b>					
„Pod piracką banderą”. Robert Louis Stevenson, <i>Wypaskarbów</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących treści tekstu</li> <li>opisuje Wyspę Skarbów</li> <li>redaguje krótki list w imieniu kapitana statku</li> <li>wie, co jest tematem powieści przygodowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu</li> <li>wyjaśnia, jakie wrażenie wywarła Wyspa Skarbów na bohaterach tekstu</li> <li>wzbogaca treść listu o relację z wydarzeń</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>sporządza na podstawie tekstu mapę Wyspy Skarbów</li> <li>wymyśla ofertę atrakcji turystycznych Wyspy Skarbów</li> <li>prezentuje bohatera w formie zapisów na</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>podaje różne znaczenia słowa <i>skarb</i></li> <li>określa oczekiwania bohaterów związane z wizytą na wyspie</li> <li>opisuje emocje i uczucia jednego z bohaterów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>swobodnie i funkcjonalnie posługuje się związkami frazeologicznymi w opisie emocji bohatera utworu</li> <li>wykonuje oryginalny pod względem treści plakat odnoszący się do</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa typ narratora występującego we fragmencie powieści</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozgrywających się u brzegów wyspy</li> <li>identyfikuje utwór jako powieść przygodową</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>karcie postaci gry komputerowej</li> <li>wie, czym charakteryzują się utwory zaliczane do epiki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>ocenia akcję utworu i uzasadnia swoje zdanie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>problemu piractwa internetowego</li> <li>opracowuje prezentację na temat motywu poszukiwania skarbów, cechującą się oryginalnością formy i bogactwem treści</li> </ul>
„Wielkie bitwy, zwycięscy dowódcy”. Pisownia przyrostków	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje wyrazy zawierające przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> <li>dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przyrostków</li> <li>korzysta ze słownika ortograficznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna zasady dotyczące pisowni przyrostków i stara się je stosować</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje zasady pisowni przyrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie zapisuje przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przyrostków</li> </ul>
„Ciemna i jasna strona Mocy”. George Lucas, <i>Gwiezdnowojny: część IV – Nowanadzieja</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> <li>czyta fragment powieści, przypisy oraz informacje na temat serii filmów <i>Gwiezdnowojny</i></li> <li>prezentuje główną bohaterkę i opowiada o okolicznościach jej pojmania</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna cechy filmu kultowego</li> <li>rozpoznaje i nazywa cechy charakteru bohaterki tekstu</li> <li>dostrzega kontrastowe zestawienie postaci w utworze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odtwarza losy Republiki w formie tytułów rozdziałów kroniki</li> <li>opisuje bohatera reprezentującego siły zła</li> <li>redaguje notatki prasowe na temat katastrofy statku powietrznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcie <i>filmkultowy</i> w odniesieniu do <i>Gwiezdnychwojen</i></li> <li>opracowuje tekst informacyjny spełniający funkcję napisów wstępnych do filmu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę o sztuce filmowej w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia, kim byli rycerze Jedi</li> <li>• wymienia elementy świata przedstawionego pozwalające zaliczyć utwór do gatunku s.f.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wie, co obejmuje scena filmowa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• obmyśla ujęcia do sceny bitwy kosmicznej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• określa znaczenie i rolę Czarnego Lorda w przebiegu akcji</li> <li>• wskazuje plan filmowy adekwatny do ukazania fragmentu bitwy</li> </ul>	
„Wśród wyrazów gości nie tylko wartości”. Wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne	<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozpoznaje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• dopasowuje do podanych wyrazów oraz związków wyrazowych synonimy i antonimy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• używa wyrazów i określa synonimicznych w różnych sytuacjach komunikacyjnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach synonimy i antonimy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat podobieństw i różnic znaczeniowych wyrazów</li> </ul>
„Na srebrnych ekranach”. Marcin Kalita, <i>Aktorzylec złudzkie dusze</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wykorzystuje notatkę ze strony internetowej do uzyskania informacji o serialu</li> <li>• rozpoznaje komizm w wypowiedziach serialowych bohaterów</li> <li>• czyta wywiad z aktorką telewizyjną</li> <li>• wie, czym jest talk-show</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wie, jakie filmy zaliczane są do kina familijnego</li> <li>• wie, na czym polega i z czego wynika komizm słowny w wypowiedziach postaci filmowych</li> <li>• określa tematykę wywiadu</li> <li>• prezentuje opinię bohaterki wywiadu na temat aktorstwa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• określa tematykę serialu</li> <li>• objaśnia elementy komizmu słownego w wypowiedziach postaci</li> <li>• dostrzega zróżnicowanie pytań występujących w wywiadzie</li> <li>• wyraża własną opinię na temat aktorstwa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• objaśnia pojęcie <i>kinofamilijne</i> w odniesieniu do serialu <i>Rodzina zastępcza</i></li> <li>• odtwarza humorystyczne wypowiedzi dialogowe postaci w szerszym kontekście sytuacyjnym</li> <li>• określa cel dziennikarza przeprowadzającego wywiad</li> <li>• formułuje własne pytania do wywiadu z aktorką</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat przekazów audiowizualnych w wypowiedziach na temat problematyki tekstu</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Zrobić minę na widok miny”. Wyrazy wieloznaczne	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje wyrazy wieloznaczne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>podaje różne znaczenia wyrazów wieloznacznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>używa wyrazów wieloznacznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy wieloznaczne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat wyrazów wieloznacznych</li> </ul>
„W oparach absurdu i wyobraźni”. Konstanty Ildefons Gałczyński, <i>Teatrzyk Zielona Gęś</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia swoje reakcje odbiorcze związane z lekturą sztuki</li> <li>podaje imiona postaci</li> <li>podaje skojarzenia i związki wyrazowe ze słowem <i>osiół</i></li> <li>wie, czym jest kabaret</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje główne wydarzenie w prezentowanej scenie</li> <li>wskazuje elementy świadczące o funkcji scenicznej tekstu</li> <li>rozpoznaje cechy przypisane postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego</li> <li>zna podstawowe informacje na temat <i>Teatrzyku „Zielona Gęś”</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje fragment wypowiedzi bohatera pod kątem poprawności językowej</li> <li>przedstawia reakcje bohaterów sztuki</li> <li>wyciąga wnioski na temat ukształtowania postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego</li> <li>wskazuje elementy humorystyczne w sztuce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje znaczenie imion bohaterów sztuki</li> <li>objaśnia absurdalność wybranej sceny</li> <li>wskazuje element satyryczny w sztuce</li> <li>wyjaśnia wpływ środków językowych na przesłanie utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opracowuje scenariusz inscenizacji sztuki <i>Teatrzyku „Zielona Gęś”</i> – oryginalny pod względem treści i stylu</li> <li>objaśnia na podstawie informacji w <i>Słowniczku</i> funkcje satyry w utworze K.I. Gałczyńskiego</li> </ul>
„W słowach emocji szuka – trudna to sztuka”. Wyrazy nacechowane emocjonalnie	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje wyrazy wartościujące pozytywnie i negatywnie</li> <li>zna pojęcia <i>zgrubienie</i> i <i>zdrobnienie</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia w tekście</li> <li>tworzy zdrobnienia i zgrubienia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna funkcję zdrobnień, zgrubień oraz innych słów wartościujących emocjonalnie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>używa zdrobnień, zgrubień oraz wyrazów nacechowanych emocjonalnie odpowiednio do</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat różnych form ekspresji słowne</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
			<ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje wyrazy bliskoznaczne nacechowane emocjonalnie</li> </ul>	przyjętego celu wypowiedzi	
<p>„Kim będziesz i co zrobisz, kiedy kości się potoczą?”. <b>Rady dla dyskutujących.</b> Kazimierz Szumiec, <i>Czworo i kości</i> (fragmenty)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje bohaterów realistycznych</li> <li>• rozpoznaje świat realistyczny i fantastyczny w powieści</li> <li>• opowiada o wydarzeniach</li> <li>• czyta rady dla dyskutujących</li> <li>• bierze udział w dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• określa charakter i rolę wszystkich postaci w powieści</li> <li>• objaśnia sposób zmiany charakteru świata przedstawionego</li> <li>• rozpoznaje gatunek literacki, do którego nawiązuje fabuła przedstawionej gry</li> <li>• rozpoznaje zwroty charakterystyczne dla różnych elementów dyskusji</li> <li>• formułuje poprawnie zbudowane argumenty w dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• charakteryzuje bohaterkę w formie karty postaci w grze</li> <li>• wykorzystuje informacje o RPG w analizie świata przedstawionego utworu</li> <li>• wskazuje elementy fabuły nawiązujące do literatury fantasy</li> <li>• wyraża opinię na temat RPG</li> <li>• formułuje właściwe kontrargumenty</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• sporządza notatkę encyklopedyczną na temat jednej z postaci</li> <li>• odróżnia wydarzenia zaplanowane w grze od spontanicznych</li> <li>• określa rolę bohaterów w rozwoju akcji</li> <li>• posługuje się ze zrozumieniem słowem <i>dezaprobatą</i></li> <li>• przestrzega wszystkich zasad kultury dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi</li> <li>• wyraża opinię na temat wartości gier komputerowych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska</li> </ul>